

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

SCIENTIA

10

DECEMBER, 2021

LISBON, PORTUGUESE REPUBLIC

**THE CURRENT STATE OF DEVELOPMENT OF WORLD
SCIENCE: CHARACTERISTICS AND FEATURES**

II INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND THEORETICAL CONFERENCE

VOLUME 2

**EUROPEAN
SCIENTIFIC
PLATFORM**

10 Desember, 2021

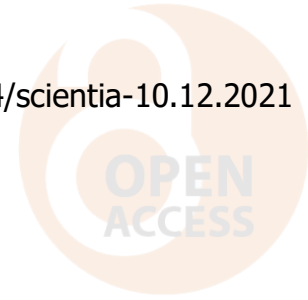
Lisbon, Portuguese Republic

**THE CURRENT STATE OF DEVELOPMENT
OF WORLD SCIENCE: CHARACTERISTICS
AND FEATURES**

II International Scientific and Theoretical Conference

VOLUME 2

Lisbon, 2021

Chairman of the Organizing Committee: Holdenblat M.

Responsible for the layout: Bilous T.

Responsible designer: Bondarenko I.

- T 44 The current state of development of world science: characteristics and features: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (Vol. 2), December 10, 2021. Lisbon, Portuguese Republic: European Scientific Platform.

ISBN 978-1-68564-141-2

DOI 10.36074/scientia-10.12.2021

Papers of participants of the II International Multidisciplinary Scientific and Theoretical Conference «The current state of development of world science: characteristics and features», held on December 10, 2021 in Lisbon are presented in the collection of scientific papers.

The conference is included in the Academic Research Index ReserchBib International catalog of scientific conferences and registered for holding on the territory of Ukraine in UKRISTEI (Certificate № 227 dated February 25th 2021).

Conference proceedings are publicly available under terms of the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0).

UDC 001 (08)

© Participants of the conference, 2021

© Collection of scientific papers «SCIENTIA», 2021

© European Scientific Platform, 2021

ISBN 978-1-68564-141-2

Олексюк Марта Іванівна
студентка третього освітнього рівня I курсу,
спеціальність «Освітні педагогічні науки»,
педагогічного факультету

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», Україна

ЗАСОБИ РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ ОБДАРОВАНИХ ДІТЕЙ

Виявлення творчої особистості проявляється, перш за все, у творчій діяльності дітей, результатом якої є створення нових матеріальних та духовних цінностей задоволення особистих і громадських потреб. Психолого - педагогічні дослідження, що вивчають проблематику творчої особистості виділяють творчий потенціал як один із рушійних компонентів сучасної людини. Зазначається, що центральним поняттям у визначенні та розвитку обдарованих дітей стає поняття творчого потенціалу (М. Костюшко, В. Кучер, А. Матюшкін, В. Мясіщев, О. Моляко, В. Роменець, Е. Торренс та ін.), а творчість особистості поєднується з такими поняттями, як творча особистість, творчі здібності, творчий потенціал, творчу діяльність тощо.

Дефініцію «творчість» найчастіше визначають як діяльність, результатом якого є створення якісно нових матеріальних та духовних цінностей. В той же час творчість є здатністю людини створювати з наявного матеріалу насправді на основі пізнання закономірностей об'єктивного світу реальності; як «продуктивну діяльність людини, здатної породжувати якісно нові матеріальні та духовні цінності суспільного значення» [1, с. 26]; «діяльність людини, спрямованої створення деяких цінностей; те, що створено внаслідок такої діяльності; сукупність створеного кимось» [2].

Оскільки дошкільний період збігається із першою фазою розвитку творчості, з «первинною креативністю», то внутрішньою передумовою творчою діяльністю є творчий потенціал як «ресурс творчих можливостей людини, здатність до здійснення творчих дій та діяльності». Тобто, максимального виявлення творчого потенціалу виникає у тих ситуаціях, коли людина намагається використати нетипове для себе засіб, метод вирішення проблеми.

Вчені В. Моляко та О. Музика визначають поняття «обдарованість» як «творчу обдарованість», а «обдаровану особистість», як творчо обдаровану особистість». Тобто ці поняття виступають як синоніми.

Розглядає творчу обдарованість «як загальну психологічну передумову творчого розвитку та становлення творчої особистості» – вчений О. Матюшкін.

Підтвердження цьому знаходимо у дослідженнях П. Каптерєва, який вважає, що «сутність творчого потенціалу полягає, перш за все, у творчій діяльності»[3].

Сам термін «творчий потенціал» використовується не так часто, як креативність. Крім того, креативність визначається як загальна творча здатність та творчий потенціал як системна характеристика особистості; як «рівень творчої обдарованості, що становить відносно стійку характеристику особистості. Раніше креативність розглядалася як функція інтелекту, а рівень розвитку інтелекту ототожнювався з рівнем розвитку креативності. Пізніше з'ясувалося, що рівень інтелекту корелює з креативністю до певної межі, а досить високий інтелект перешкоджає розвитку креативності»; як «інтегративна властивість особистості характеризує міру можливостей дитини здійснювати творчу діяльність, визначає потребу, готовність та здатність до творчої самореалізації, а також забезпечує ефективну взаємодію особистості з іншими людьми та високу продуктивність діяльності»;

як синтетична якість, що характеризує міру можливостей дитини ставити та вирішувати нові завдання у різних формах життєдіяльності»; як здатність до творчості, «ресурс творчих можливостей людини, здатність конкретної людини до здійснення творчих дій, творчої діяльності»; як «внутрішнє джерело творчості, що є взаємодією якостей та властивостей особистості, здатних реалізуватися в конкретному творчій акт.

А ось креативність дитини дошкільного віку вчені (К. Крутий, О. Фунтікова) трактують як «одну з базисних характеристик дитини дошкільного віку, що характеризує активну позицію дитини, готовність до спонтанних рішень, допитливість, здатність до мовного коментування процесу та результату своєї діяльності, стійку мотивацію досягнень, розвинуту уяву, а також здатність до створення творчого образу, який є оригінальним, варіативним і рухомим» [1, с. 126].

Щодо структури творчого потенціалу ґрунтовними для нас підходи Є. Ільїна, згідно з якими «творчий потенціал людини розглядається в вузькому та широкому сенсах. У вузькому значенні це творчі здібності, здатність до творчого потенціалу та дивергентного мислення, у широкому – це ще й характеристики особистості, сприяють реалізації творчих здібностей, саме: мотиви, деякі емоційні та вольові якості, рівень компетентності».

Вчений вважає, що для розвитку дивергентності мислення потрібні дивергентні завдання, що передбачають кілька варіантів та способів вирішення» [4]. Також серед матеріалів досліджень, присвячених структурі та змісту творчого потенціалу особистості, помітно спрямовані на потребу унікальності, мотивацію творчої активності та ціннісні орієнтації.

До складових творчого потенціалу включають: спеціальні структури мотиваційної, емоційної та вольової сфер, вищі рівні когнітивних процесів, особливості самосвідомості особистості. Загалом питання про структуру творчого потенціалу особистості остаточно не вирішено. Водночас системний та особистісний підхід до обдарованості висувають поняття творчого потенціалу на перший план як найбільш продуктивний при вирішенні проблем розвитку творчої особи дитини (С. Рубінштейн, А. Леонтьєв, О. Матюшкін).

Як зазначає О. Лукановська, «потенціал – це величина, що характеризує потенційну енергію суб'єкта творчості. Творчий потенціал у філософському плані розглядається як синтетична якість індивіда, що характеризує ступінь її можливостей ставити та вирішувати нові завдання у сфері діяльності громадського значення. Його можна уявити у вигляді сукупності предметних, пізнавальних, аксіологічних, комунікативних, художніх можливостей»[5].

Підтвердження цьому знаходимо у дослідженнях В. Маслової – «творчий потенціал обдарованості дошкільника характеризує його особистість загалом і включає систему мотиваційних, емоційних, інтелектуальних і вольових характеристик особистості».

Дослідник А. Матюшкін пов'язує обдарованість із високим рівнем виявлення творчого потенціалу «у високій дослідницькій активності. Відповідно до цього підходу, ранні та високі прояви ознак обдарованості особистості становлять передумову подальшого творчого навчання та розвитку. Зовнішні прояви творчого розвитку виражаються через допитливість дитини, її дослідницьку активність, прискорений розвиток мови та мислення, ранню захопленість музикою, малюванням, конструюванням, рахунком».

Узагальнення теоретичних напрацювань та практичного досвіду С. Ладивир, С. Кулачковська, Т. Пироженко дозволило виділити складові творчого потенціалу дошкільника, як сукупності можливостей, потенціалів, а саме: перетворювально-предметного; аксіологічного та саморозвитку. Слід відзначити, що творчий потенціал особистості у вузькому значенні підлягає діагностуванню, а в широкому - тільки прогнозується з урахуванням ступеня розвиненості особистісних якостей [1].

З цією метою в Україні створено наукові фонди для підтримки обдарованих дітей: «Наукова зміна», «Обдарованість», «Обдаровані діти України» та інші.

Аналіз програм роботи з обдарованими дошкільнятами свідчить про те, що з цими дітьми можна використовувати лише деякі з них: авторська програма «Три кроки» (О. Музика), програма «Я – досліджую світ» (В. Маслової) – у розвиток творчого потенціалу обдарованих дітей; програма «РекордСтарт» (В. Кудрявцев) комплексна програма «Творча обдарованість» та програма «Обдарована дитина».

У програмі «Дитина» розроблено розділ «Діти, які потребують допомоги батьків та вихователів», в якому містяться методичні рекомендації щодо роботи з обдарованими дітьми для кожної вікової групи, особистісний розвиток «вундеркіндів», визначено умови успішної роботи вихователя та показники розвитку обдарованих дітей[2].

Проте слід пам'ятати, що реалізація творчого потенціалу дитини без позитивного ставлення себе – неможливо. Тому необхідно дбати про створення психологічного комфорту, безпеки з боку дорослих щоб дитина була впевнена у позитивній оцінці своєї діяльності, не боялася ризикувати, створюючи щось нове та неординарне.

Отже, ні прискорення, ні збагачення навчальної програми не можуть вирішити весь комплекс проблем виявлення та розвитку обдарованих дітей. Вважаємо, що цю проблему можна вирішити лише запровадженням розвиваючих програм, що відкривають можливості для розвитку творчого потенціалу обдарованих дітей та створенням розвиваючого середовища в ЗДО та сім'ї.

Список використаних джерел:

1. Дошкільна освіта: словник-довідник: понад 1000 термінів, понять та назв / упор. К. Л. Крутий, О. О. Фунтікова. Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2010. 324 с.
2. Здібності, творчість, обдарованість: теорія, методика, результати досліджень / [за ред. В. О. Моляко, О. Л. Музики]. Житомир: Вид-во Рута, 2006. 320 с.
3. Ильин Е. П. Психология творчества, креативности, одаренности. СПб.: Питер, 2009. 448 с.
4. Каптерев П. Ф. О природе детей: Статьи, советы и рекомендации. Москва: Карапуз, 2005. 284 с.
5. Маслово В. И. Психологические условия развития творческого потенциала одаренных детей дошкольного возраста: автореферат дис кандидата психол. наук. Нижний Новгород, 2003. 24 с

